Στάδια αναπτύξεως των παθών: λογισμοί, συναισθήματα και επιθυμίες (Αγ. Θεοφάνης ο Έγκλειστος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 24 Νοεμβρίου, 2015

Τὰ πάθη ἐμφανίζονται μέσα μας κάθε τόσο. Ἡ ἐμφάνισή τους πιστοποιεῖ τὴν ἀκαθαρσία μας, ἀλλὰ δὲν μᾶς ἐνοχοποιεῖ. Ἔνοχοι εἴμαστε ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ κλίνουμε εὐνοϊκὰ πρὸς ὁποιοδήποτε πάθος, ἀπὸ τὴ στιγμή, δηλαδή, ποὺ ὄχι μόνο δὲν τὸ θεωροῦμε ὡς ἐχθρὸ καὶ δὲν τὸ πολεμᾶμε μὲ τὸ θυμό, ἀλλὰ καὶ τὸ καλοδεχόμαστε, ὅποτε ἐμφανίζεται, βρίσκοντας ἀπόλαυση στὸν ἐρεθισμὸ ποὺ μ�ς προξενεῖ. Αὐτὴ ἡ στάση δείχνει διάθεση συμφιλιώσεως μὲ τὸ πάθος καί, συνεπῶς, ἐναντιώσεως στὸν Θεό· «***γιατί ὅποιος ἔχει σαρκικὸ φρόνημα, ἐχθρεύεται τὸν Θεὸ***» (Ρωμ. η΄ 7).

Μόλις ἀρχίζει ἡ εὐνοϊκὴ κλίση πρὸς τὸ πάθος, ὅσο ἀνεπαίσθητη κι ἂν εἶναι αὐτή, ἀρχίζει καὶ ἡ ἐνοχή. Καὶ ὅσο αὐξάνεται ἡ πρώτη, τόσο αὐξάνεται καὶ ἡ δεύτερη. Στὴ συνέχεια θὰ σοὺ περιγράψω τὴν σχετικὴ διαδικασία:
Ὅλη μέρα οἱ λογισμοὶ κινοῦνται. Κινοῦνται καὶ περιπλανιοῦνται πέρα-δῶθε. Οἱ περισσότεροι εἶναι λογισμοὶ μάταιοι, καθὼς ἀναφέρονται σὲ κοινὲς καθημερινὲς ὑποθέσεις καὶ ἐργασίες ρουτίνας. Ἀνάμεσα σ’ αὐτοὺς τοὺς λογισμοὺς ξεφυτρώνουν κάπου-κάπου καὶ ἄλλοι, ποὺ ἀποτελοῦν κενὰ ὀνειροπολήματα. Ὅλοι τους συνωστίζονται ἄτακτα στὴν ἐπιφάνεια τῆς ψυχῆς, δημιουργώντας ἐκεῖ σύγχυση καὶ ἀναστάτωση. Σοὺ ἔχω πεῖ ἄλλοτε, πῶς ν’ ἀντιμετωπίζεις ἀποτελεσματικὰ αὐτὴ τὴ σύγχυση, ποὺ σοῦ ἀφαιρεῖ τὴν μνήμη τοῦ Θεοῦ, καὶ πῶς ν’ ἀποκαθιστᾶς μέσα σου τὴν τάξη καὶ τὴν ἠρεμία.

Ἐκεῖ, λοιπόν, ποὺ κάθεσαι καὶ συλλογίζεσαι, ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους λογισμούς σου παρουσιάζεται κι ἕνας ἀλλόκοτος “ἐπισκέπτης”. Παρουσιάζεται καὶ ἀπαιτεῖ τὴν προσοχή σου. Τὸ ὑπογραμμίζω: Ἀπαιτεῖ τὴν προσοχή σου. Μὴν τὸν ἀφήσεις ποτὲ νὰ περάσει ἀπαρατήρητος. Δίχως τὴν παραμικρὴ χρονοτριβή, σταμάτα τον καὶ ἀνάκρινέ τον: Ποιός εἶναι; Ἀπὸ ποῦ ἔρχεται; Τί θέλει; Τὶς ἀπαντήσεις δὲν θὰ σοῦ τὶς δώσει ἐκεῖνος. Θὰ τὶς βρεῖς ἐσύ, ἀφοῦ τὸν παρατηρήσεις προσεκτικά.

Ἂς ὑποθέσουμε πὼς εἶναι ἕνας ἄνθρωπος ποὺ κάποτε σὲ προσέβαλε καὶ ποὺ τώρα, εἴτε αὐτόματα εἴτε συνειρμικά, ἔρχεται στὸν νοῦ σου. Εἶναι βέβαιο πὼς ἡ θύμηση αὐτοῦ τοῦ προσώπου καὶ τῆς προσβλητικῆς του συμπεριφορᾶς θὰ γεννήσει μέσα σου ἀγανάκτηση, ὀργή, ἀκόμα καὶ τὴν ἐπιθυμία τῆς ἐκδικήσεως, θὰ σὲ φέρει δηλαδὴ σὲ μιὰ κακὴ ψυχικὴ κατάσταση. Πρόκειται, ἑπομένως, γιὰ λογισμὸ ἐχθρικό. Καὶ ἀφοῦ πρόκειται γιὰ λογισμὸ ἐχθρικό, πρέπει νὰ τὸν ἀντιμετωπίσεις ἐχθρικά: Νὰ τὸν

ἀποκρούσεις καὶ νὰ τὸν διώξεις μακριὰ μὲ περιφρόνηση καὶ θυμό.

Ἔτσι θὰ ἐξουδετερώσεις τὸ τέχνασμα τοῦ πονηροῦ, ποὺ σοῦ ἔβαλε τὸν λογισμό, καὶ θ’ ἀποφύγεις τὴν παγίδα του. Ἂν, ἀπεναντίας, δεχθεῖς τὸν λογισμὸ καὶ συγκρατήσεις στὸν νοῦ σου τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου ποὺ σὲ προσέβαλε, θ’ ἀκολουθήσουν κι ἄλλοι λογισμοί, κι ἄλλες εἰκόνες, ποὺ θὰ ἀναπαραστήσουν πολὺ ζωντανὰ καὶ μὲ κάθε λεπτομέρεια στὴν φαντασία σου τὸ ἐπεισόδιο τῆς προσβολῆς. Ἡ νοερὴ ἀναπαράσταση τοῦ ἐπεισοδίου θὰ ξεσηκώσει στὴν καρδιὰ τὴν ὀργή, δηλαδὴ ἕνα συναίσθημα ἐμπαθές. Καὶ πρέπει νὰ ξέρεις, ὅτι κάθε φορὰ ποὺ ἐπιτρέπεις σὲ ἐμπαθῆ συναισθήματα νὰ ἐκδηλωθοῦν, συντελεῖς στὴν ἑδραίωση τῶν ἀντίστοιχων παθῶν στὴν ψυχή σου.

Ἂν συνέλθεις ἔγκαιρα, ἂν θυμηθεῖς καὶ συναισθανθεῖς πόσο κακὸ εἶναι νὰ γίνεσαι ἕρμαιο ὁποιουδήποτε πάθους, τότε θ’ ἀπομακρύνεις τόσο τὸ ἐμπαθὲς συναίσθημα ἀπὸ τὴν καρδιά σου ὅσο καὶ τὸν λογισμὸ ποὺ τὸ προκάλεσε ἀπὸ τὸν νοῦ σου. Ἔτσι ἡ ταραχὴ θὰ περάσει καὶ ἡ ἐσωτερικὴ εἰρήνη θ’ ἀποκατασταθεῖ. Διαφορετικά, γύρω ἀπὸ τὸ ἐμπαθὲς συναίσθημα, ποὺ ἔχει ξεσηκωθεῖ στὴν καρδιά, θὰ μαζευτοῦν κι ἄλλα, ἐρεθίζοντάς το. Αὐτὰ τὰ συναισθήματα θ᾽ ἀρχίσουν νὰ σοῦ προκαλοῦν σκέψεις ὅπως οἱ ἀκόλουθες: «Πῶς τόλμησε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος νὰ μὲ προσβάλει; Ποιός νομίζει πὼς εἶναι; Κανένας σπουδαῖος; Δὲν μπορῶ νὰ παραβλέψω τέτοια προσβολή. Μήπως εἶμαι κατώτερή του; Ἂν ἀφήνω τὸν καθένα νὰ μοῦ φέρεται μ’ αὐτὸν τὸν τρόπο, ἡ ζωή μου θὰ γίνει μαρτυρική. Ἄ, ὅλα κι ὅλα! Πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ τοῦ δείξω πώς, ὅταν ἐνεργεῖ ἔτσι, θὰ πληρώνεται μὲ τὸ ἴδιο νόμισμα». Νά, ἡ ἐπιθυμία σου γιὰ ἐκδίκηση ἔχει κιόλας ὡριμάσει. Τὸ πάθος ριζώνει ὅλο καὶ πιὸ βαθιὰ στὴν ψυχή σου. Εἶναι τὸ τρίτο στάδιο. Καὶ σ’ αὐτὴ τὴν φάση, ἂν συνέλθεις, μπορεῖς νὰ σταματήσεις τὸ κακό. Μπορεῖς νὰ διώξεις τὴν ἐπιθυμία. Ἡ ἐπιθυμία, βλέπεις, δὲν συμπίπτει μὲ τὴν ἀπόφαση. Τὴ μιὰ στιγμὴ ἔρχεται, τὴν ἄλλη μπορεῖ νὰ φύγει. Ἔτσι, ἂν ἀπαλλαγεῖς ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία, θὰ ἐπανέλθεις στὴν εἰρηνική σου κατάσταση· ἂν ὄχι, ἡ ταλαιπωρία σου θὰ συνεχιστεῖ.

Κοίτα πῶς ἀπὸ τὸν **λογισμὸ** γεννήθηκε τὸ **συναίσθημα** καὶ πῶς ἀπ’ αὐτὰ τὰ δυὸ γεννήθηκε ἡ **ἐπιθυμία**. Ὁ νοῦς κυριεύθηκε ἀπὸ τὸ πάθος. Ἡ ψυχὴ μολύνθηκε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ἁμαρτία ὡστόσο μόνο **νοερὴ** ἴσαμε τούτη τὴν ὥρα. Εἶναι μακρὺς ἀκόμα ὁ δρόμος ὡς τὴν **πράξη**. Ἀνάμεσα στὴν ἐπιθυμία καὶ τὴν πράξη ὑπάρχουν **δυὸ ἀκόμα στάδια**, α) **ἡ ἀπόφαση** καὶ β) **ὁ σχεδιασμὸς τῆς πράξεως.**

Τὸ πῶς διαμορφώνεται ἡ ἀπόφαση δὲν εἶναι πάντα φανερό. Σὲ ἐμβρυώδη μορφὴ ἐνυπάρχει ἤδη στὴν ἐπιθυμία. Στὴν συνέχεια ἀναπτύσσεται μαζὶ μὲ τὸν σχεδιασμὸ τῆς πράξεως, δηλαδὴ τὴν ἐπιλογὴ τῶν μέσων, τὸν προσδιορισμὸ τῶν μεθόδων καὶ τὴν ἐξεύρεση τῶν καταλλήλων συνθηκῶν. Ἡ ἀπόφαση εἶναι ὁλοκληρωμένη, ὅταν ὅλα πιὰ ἔχουν σχεδιαστεῖ καὶ προμελετηθεῖ. Τότε ἡ πράξη ἔχει ἤδη συντελεστεῖ νοερά, ἡ ἁμαρτία ἔχει ἤδη διαπραχθεῖ μπροστὰ στὸν Θεό, οἱ ἐντολὲς ἔχουν ἤδη καταπατηθεῖ,

ἡ συνείδηση ἔχει ἤδη παραβιαστεῖ.

Συχνὰ περνάει πολὺς καιρὸς ἀπὸ τὴν γέννηση τῆς ἐπιθυμίας ὡς τὴν ἀπόφαση καὶ τὸν σχεδιασμὸ τῆς πράξεως. Ἡ ψυχὴ συγκρατεῖται ἀπὸ τὸν φόβο τοῦ Θεοῦ. Ὁ νοῦς δὲν ξεχνάει τὶς ἐντολὲς τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ ἡ συνείδηση δὲν σωπαίνει. Ὅλες, ὡστόσο, οἱ σωτήριες παραινέσεις τῆς ἀψηφοῦνται. Γι’ αὐτὸ ἀκριβῶς ἤδη στὴν ἀπόφαση ὑπάρχει παράβαση καὶ ἁμαρτία. Ὁ λογισμός, τὸ συναίσθημα καὶ ἡ ἐπιθυμία ἔχουν πλέον κυριεύσει ὅλη τὴν ψυχή. Ἡ κλίση πρὸς τὴν ἁμαρτία, πάντως, δὲν εἶναι ἀκόμη ἀκαταμάχητη. Ἀκαταμάχητη γίνεται ἀπὸ τὴν στιγμὴ ποὺ ἡ ψυχὴ ἀρχίζει νὰ μελετᾶ μὲ προσοχὴ καὶ ἐπιμονὴ τὸν τρόπο ἱκανοποιήσεως τοῦ πάθους. Τότε πιὰ βαδίζει πρὸς τὴν ὁλοκλήρωση τῆς ἁμαρτίας.

Ὅσο ἡ ἀπόφαση διαμορφώνεται, ἡ ἐλευθερία περιορίζεται. Ἡ ψυχὴ ὅλο καὶ πιὸ ἔντονα αἰσθάνεται πὼς εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκασμένη νὰ πραγματοποιήσει τὸν ἐμπαθῆ σκοπό της. Ἀλλὰ τέτοιαν ὑποχρέωση δὲν ἔχει. Αὐτὸ ποὺ αἰσθάνεται εἶναι μία αὐταπάτη, μία πλάνη. Ἡ ἀπόφασή της μπορεῖ νὰ παραμείνει ἀνεκπλήρωτη ἐξ αἰτίας ὁποιουδήποτε κωλύματος, ποὺ ἐνδεχομένως θὰ παρουσιαστεῖ. Ἴσως, ὅμως, καὶ αὐτοθέλητα νὰ παραιτηθεῖ ἀπὸ τὸν σκοπό της ἡ ψυχή, ἂν ὑπερισχύσουν τελικὰ μέσα της ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεως. Διαφορετικά, ὁ ἐμπαθὴς σκοπὸς πραγματοποιεῖται, ὅπως σχεδιάστηκε. Ἂς ὑποθέσουμε, λοιπόν, ὅτι τὸ σχέδιο ὑλοποιήθηκε. Τὸ πάθος ἱκανοποιήθηκε. Ἡ ἁμαρτία διαπράχθηκε. Ἡ ἀπόφαση μετουσιώθηκε σὲ πράξη. Τί ἄλλο ἀπομένει νὰ γίνει; Φαινομενικὰ τίποτα. Μὰ δὲν εἶναι ἔτσι. Τὸ κακὸ ἔχει προεκτάσεις καὶ ἐπακόλουθα.

Π ρ ῶ τ ο ν. Ὡς τὴν στιγμὴ τῆς πτώσεως ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ συνείδηση ἁπλῶς ἀγνοήθηκαν καὶ περιφρονήθηκαν· τώρα, μὲ τὴν πτώση, παραβιάστηκαν καὶ καταπατήθηκαν. Ὡς τὴν στιγμὴ τῆς πτώσεως ἡ συνείδηση ἦταν σὰν μιὰ μητέρα ποὺ πάσχιζε νὰ ἀποτρέψει τὸν γιό της – τὴν ψυχὴ – ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, κι ἐκεῖνος ἁπλῶς δὲν τῆς ἔδινε σημασία· τώρα μὲ τὴν πτώση, ὁ γιὸς ἁμαρτάνει, ἀπαντώντας στὶς ἱκεσίες τῆς μητέρας του μὲ γρονθοκοπήματα καὶ χαστούκια.

Δ ε ύ τ ε ρ ο ν. Τώρα ἡ ἐσωτερικὴ διεργασία, ποὺ ὁδήγησε στὴν πτώση, ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ γεγονότα. Καὶ θὰ συνεχίσει νὰ ἐπηρεάζεται, ἐκτὸς κι ἂν ὁ ἄνθρωπος μετανοήσει. Ἂν δὲν τὸ κάνει, θὰ γεύεται γιὰ πάντα τοὺς καρποὺς τῆς ἁμαρτίας.

Τ ρ ί τ ο ν. Ἡ θεία χάρη ἐγκαταλείπει τὸν ἄνθρωπο, ποὺ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ πηγαίνει μὲ τὸν ἐχθρό του. Τότε μαραζώνει, λυγίζει, αἰσθάνεται νὰ συντρίβεται κάτω ἀπὸ ἕνα βαρὺ φορτίο. Σ’ αὐτὸν ἐκπληρώνεται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου γιὰ τὸ δαιμονικὸ πνεῦμα ποὺ ἐπιστρέφει μὲ ἄλλα ἑφτὰ πιὸ πονηρὰ (Ματθ. ιβ΄ 43-45). **Μελαγχολία, ἀνησυχία, ψυχοπλάκωμα – νὰ ποιὸς εἶναι ὁ μισθὸς τοῦ πάθους ποὺ ἱκανοποιήθηκε**. Ἀπίστευτο! Ἀπὸ τὴν ἱκανοποίηση τοῦ πάθους ὁ

ἄνθρωπος περιμένει ἕναν παράδεισο: «Θὰ εἶστε σὰν θεοὶ» (Γεν. Γ΄ 5). Μόλις ὅμως τὸ ἱκανοποιήσει, βγαίνει ἀπὸ τὴν πλάνη καὶ διαπιστώνει πὼς ὁ ποθητὸς “παράδεισος” δὲν ἦταν παρὰ μιὰ αὐταπάτη. Τώρα ἔχει μείνει μὲ **τὸ κενό, τὴν ὀδύνη, τὴν στενοχώρια, τὸ βάρος**. Βλέπει πὼς ἡ προσδοκία του διαψεύσθηκε. Περίμενε νὰ χαρεῖ, μὰ ἔγινε τὸ ἐντελῶς ἀντίθετο. Ὁ δρόμος ποὺ πῆρε, δρόμος ἐνδόσεως στὸ πάθος, τὸν ὁδήγησε στὴν **ἁμαρτία** καὶ τὴν **κατάθλιψη**.

Ἂς ἔρθουμε τώρα σ᾽ ἐσένα. Τί θὰ κανεὶς ἀπ’ ὅσα ἔχουμε πεῖ; Ἂν ἡ ἀπόφασή σου νὰ ὑπηρετήσεις τὸν Κύριο εἶναι εἰλικρινής, ἂν ὁ νοῦς σου εἶναι ἀδιάλειπτα προσηλωμένος στὸν Θεὸ μὲ εὐλάβεια καὶ ἂν ἐπιτηρεῖς αὐστηρὰ τὸν ἑαυτό σου, τότε εἶναι ἀδύνατο νὰ κινηθεῖ ποτὲ ἡ ψυχή σου πρὸς τὴν ἱκανοποίηση τῆς ἐμπαθοῦς ἐπιθυμίας, ἑπομένως εἶναι ἀδύνατο καὶ νὰ γευθεῖ τοὺς πικροὺς καρπούς της. Νὰ ποιὸς εἶναι ὁ **ἐσωτερικός σου ἀγώνας**.

Λογισμὸς ἢ συναίσθημα ἢ ἐπιθυμία ἐμπαθὴς περνάει μερικὲς φορὲς ἀπὸ τὴν ψυχὴ ἀστραπιαία, σχεδὸν ἀσυνείδητα. **Σὲ τέτοια περίπτωση, δὲν εἴμαστε ἔνοχοι, ἂν μόλις συνειδητοποιήσουμε τὴν προσβολή, διώξουμε μὲ ἀπέχθεια καὶ θυμὸ τὸ λογισμὸ ἢ τὸ συναίσθημα ἢ τὴν ἐπιθυμία. Ἔνοχὴ ἔχουμε, ἄν, μετὰ τὴν συνειδητοποίηση τῆς προσβολῆς, καθυστερήσουμε ν’ ἀντιδράσουμε ἢ καὶ ὁλότελα ἀδρανήσουμε. Ὁ βαθμὸς τῆς ἐνοχῆς μας τότε εἶναι ἀνάλογος μὲ τὴν καθυστέρηση ἢ τὴν ἀδράνειά μας**. Διῶξε τὸν λογισμό, καὶ δὲν θὰ ὑπάρξει συναίσθημα ἢ ἔλξη. Δὲν ἐδίωξες ἔγκαιρα τὸν λογισμό, καὶ γεννήθηκε μέσα σου κάποιο ἐμπαθὲς συναίσθημα; Διῶξε τὸ συναίσθημα, καὶ δὲν θὰ ὑπάρξει ἐπιθυμία. Δὲν ἔδιωξες ἔγκαιρα οὔτε τὸ συναίσθημα, καὶ γεννήθηκε μέσα σου κάποια ἐμπαθὴς ἐπιθυμία; Διῶξε τουλάχιστον τὴν ἐπιθυμία, καὶ δὲν θὰ κινηθεῖς πρὸς τὸ πάθος.

Ἂν, παρατηρώντας στὸ νοῦ σου ἕναν ἐμπαθῆ λογισμό, τὸν δέχεσαι συνειδητὰ καὶ αὐτοπροαίρετα, εἶσαι ἔνοχη. Κι αὐτὸ γιατί δέχεσαι κάτι, ποὺ ξέρεις πὼς εἶναι ἐνάντιο στὸν Θεὸ καὶ σ’ ἐσένα. Δὲν εἶσαι ἔνοχη, ὅμως, ὅταν ἀθέλητα δέχεσαι τὸν λογισμό, φτάνει νὰ τραβᾶς ἀμέσως τὴν προσοχή σου μακριά του καὶ νὰ τὸν διώχνεις.

Ἂν ἀφήνεις θελληματικὰ τὸν λογισμὸ νὰ στέκεται στὸ νοῦ σου ὅσο χρειάζεται γιὰ νὰ γεννηθεῖ ἕνα ἐμπαθὲς συναίσθημα στὴν καρδία σου, ἡ ἐνοχή σου αὐξάνεται λίγο. Καὶ ἄν, μετὰ τὴν γέννηση τοῦ ἐμπαθοῦς συναισθήματος, συνεχίζεις νὰ συντηρεῖς μέσα σου τὸν λογισμὸ ποὺ τὸ προκάλεσε, μὲ συνέπεια τὴν ἔξαψή του, τότε ἡ ἐνοχή σου διπλασιάζεται. Ἂν, πάλι, μόλις ἀντιλαμβάνεσαι τὴν γέννηση τοῦ ἐμπαθοῦς συναισθήματος τὸ διώχνεις, εἶσαι ἔνοχη μόνο γιὰ τὴν θελληματική σου παράδοση σ’ ἕναν ἐμπαθῆ λογισμό, ὄχι καὶ γιὰ τὸ συναίσθημα, ποὺ προκαλεῖται ἀπ’ αὐτόν.

Ἂν, τέλος, μετὰ τὴν συνειδητὴ ἀποδοχὴ τόσο τοῦ ἐμπαθοῦς λογισμοῦ ὅσο καὶ τοῦ ἐμπαθοῦς συναισθήματος, γεννιέται μέσα σου ἡ ἐπιθυμία γιὰ κάποιαν ἐμπαθῆ ἐνέργεια, λ.χ. ἐκδίκηση, τότε ἡ ἐνοχή σου αὐξάνεται λίγο ἀκόμα. Καὶ ἄν, μόλις

ἀντιλαμβάνεσαι τὴν ἐμπαθῆ ἐπιθυμία, δὲν τὴν ἀποδιώχνεις, ἀλλὰ τὴν ἀφήνεις νὰ χρονίζει μέσα σου, ἡ ἐνοχή σου αὐξάνεται περισσότερο.

Δὲν θὰ προχωρήσω ἄλλο. Αὐτὰ εἶναι ἀρκετά, νομίζω, γιὰ τὴ διαφωτισή σου. Βλέπεις καὶ μόνη σου ὅτι, ἂν διώξεις ἀμέσως τὸν ἐμπαθῆ λογισμό, βάζεις τέλος στὸν πόλεμο πρὶν κἂν ἀρχίσει. Χωρὶς λογισμό, οὔτε συναίσθημα γεννιέται οὔτε ἐπιθυμία. Πάρε ἀπόφαση νὰ ἐνεργεῖς μ' αὐτὸν τὸν τρόπο. Γιατί νὰ ταλαιπωρεῖσαι ἄσκοπα ἀπὸ τὸν πόλεμο τῶν παθῶν, κάποτε μάλιστα καὶ νὰ κινδυνεύεις; Ἔχεις ἤδη ἀποφασίσει νὰ μὴν ὑποκύπτεις στὰ πάθη, ποὺ εἶναι ἀντίθετα στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἦρθε, λοιπόν, κάποιος λογισμὸς καί, χωρὶς νὰ τὸ θέλεις, προκάλεσε ἕνα ἐμπαθὲς συναίσθημα; Διῶξε ἀμέσως καὶ τὸν λογισμὸ καὶ τὸ συναίσθημα. Πρὶν προλάβεις ν' ἀπαλλαγεῖς ἀπὸ τὴν παρουσία τους, μήπως γεννήθηκε μέσα σου μία ἐμπαθὴς ἐπιθυμία; Διῶξε την κι αὐτὴ μαζί τους δίχως καθυστέρηση. Νὰ ἔχεις ὡς ἀρχή: Μὴ δέχεσαι συνειδητὰ καὶ θελληματικὰ ἐμπαθεῖς λογισμούς, συναισθήματα ἢ ἐπιθυμίες. Μόλις ἐμφανίζονται μέσα σου, πρέπει νὰ τὰ διώχνεις μὲ θυμὸ καὶ ἀπέχθεια. Ἂν ἔτσι ἐνεργεῖς, θὰ εἶσαι πάντοτε ἀθῶα μπροστὰ στὸν Θεὸ καὶ στὴν συνείδησή σου. Στὴν ψυχή σου θὰ ὑπάρχουν πάθη, ἀλλὰ θὰ ὑπάρχει καὶ ἀθωότητα. Ἄλλωστε, θὰ ἀγωνίζεσαι μὲ ζῆλο γιὰ τὴν καθαρσή σου ἀπὸ τὰ πάθη.

Ὁ Κύριος νὰ σ' εὐλογεῖ!

(Ἀπὸ τὸ βιβλίο Ἁγ. Θεοφάνους τοῦ Ἐγκλείστου: «Ὁ δρόμος τῆς ζωῆς – Γράμματα σὲ μιὰ ψυχή», ἔκδ. Ἱ. Μ. Παρακλήτου, Ὠρωπός Ἀττ. 2005, σελ. 232 κ. ἑξ.)

(Στοιχειοθεσία Γ. Κ., Ἐπιμέλεια και πηγή «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»)